

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Кваліфікаційна робота

**Засудження воєнних злочинів як складова
демократизації повоєнного світу (на прикладі вивчення теми «Зміцнення
демократії після Другої світової війни» у старшій школі)**

Галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка»
Спеціальність 014.03 «Середня освіта. Історія»

**Чижевський Олександр
Олегович,**
здобувач
освітнього ступеня «магістр»

Мартинчук Інна Іванівна,
науковий керівник,
кандидат історичних наук, доцент

Рівне 2024

Анотація магістерської роботи

Чижевський О.О. Засудження воєнних злочинів як складова демократизації повоєнного світу (на прикладі вивчення теми «Зміцнення демократії після Другої світової війни» у старшій школі). Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр. Рівне: РДГУ, 2024. 110 с.

Науковий керівник: Мартинчук І.І., кандидат історичних наук, доцент.

Актуальність обраної теми зумовлюється необхідністю вивчення та узагальнення досвіду формування громадянської компетентності з використанням історичного матеріалу з історії організації та проведення міжнародних трибуналів.

Об'єктом дослідження є суспільно-політичні процеси другої половини ХХ століття та їх вивчення в шкільному курсі історії.

Предметом дослідження є процеси демократизації німецького й японського суспільств після Другої світової війни як складова формування громадянської компетентності учнів у старшій школі.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз перебігу процесів демократизації в світі після Другої світової війни та їх використання у навчальному процесі.

Висновки кваліфікаційної роботи підтверджують, що вивчення проблеми демократизації у повоєнний час дасть можливість учням краще орієнтуватися в сучасних подіях та розуміти важливість проведення відповідних міжнародних судів на сучасними міжнародними злочинцями. Охарактеризовано правову освіту як вагому складову у формуванні громадянської компетентності в учнів старших класів. Доведено, що Нюрнберзький та Токійський процеси були початком в процесі засудження воєнних злочинців та заклали правове підґрунтя для міжнародного гуманітарного права. Проаналізовано процеси повоєнної денацифікації німецького суспільства як основи побудови сучасної демократичної Німеччини.

Ключові слова: воєнні злочини, міжнародні кримінальні трибунали, демократизація, денацифікація, громадянська компетентність.

Abstract of the master's thesis

Chyzhevskyi O.O. Condemnation of war crimes as a component of the democratization of the military world (on the example of studying the topic «Strengthening democracy after the Second World War» in high school). Qualification work for obtaining a master's degree. Rivne: RDSU, 2024. 110 p.

Supervisor: Martynchuk I. I., candidate of historical sciences, docent.

The relevance of the chosen topic is determined by the need to study and generalize the experience of forming civil competence using historical material from the history of the organization and conduct of international tribunals.

The object of the study is the social and political processes of the second half of the 10th century and their study in the school history course.

The subject of the study is the process of democratization of German and Japanese societies after the Second World War as a component of the formation of civic competence of students in high school.

The conclusions of the qualification work confirm that the study of the problem of democratization in the post-war period will give students the opportunity to better navigate modern events and understand the importance of holding relevant international trials on modern criminals. Legal education is characterized as an important component in the formation of civic competence in high school students. It has been proven that the Nuremberg and Tokyo trials were the beginning of the process of sentencing war criminals and laid the legal foundation for international humanitarian law. The processes of post-war denazification of German society are analyzed as the basis for building a modern democratic Germany.

Key words: war crimes, international criminal tribunals, democratization, denazification, civil competence.

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Теоретико-методичні основи дослідження	
1.1. Поняття воєнних злочинів та відповідальність за них.....	9
1.2. Місце правової освіти в розвитку громадянської компетентності.....	18
1.3. Історіографія проблеми та джерельна база вивчення воєнних трибуналів	23
Розділ 2. Організація та проведення Нюрнберзького міжнародного воєнного трибуналу	
2.1. Правові основи трибуналу та захист підсудних.....	30
2.2. Обвинувачення злочинних організацій.....	34
Розділ 3. Токійський трибунал та його специфіка	
3.1. Організація трибуналу в Японії	40
3.2. Особливості проведення судового процесу та подальша демократизація суспільно-політичного життя Японії.....	47
Розділ 4. Денацифікація німецького суспільства через процеси над військовими злочинцями	
4.1. Роль «малих» процесів в демократизації німецького суспільства	54
4.2. Покарання воєнних злочинців в двох німецьких суспільних системах.....	62
Розділ 5. Використання змісту історичної освіти у розвитку громадянської компетентності учнів старших класів	
5.1. Аналіз навчальних програм з історії та громадянської освіти.....	71
5.2. Використання змісту підручників з історії як складова формування громадянської компетентності учнів	74
5.3. Розробка уроку «Світ після Другої світової війни: зміцнення демократії»	77
Висновки	84
Список використаних джерел та літератури	88
Додатки	98